

INTERNET

Wszystkie publikacje wydawane w ramach ogólnokrajowych serii wydawniczych COBORU dostępne są na stronie internetowej COBORU:

<https://coboru.gov.pl/pl/publikacje>

Wszystkie publikacje wydawane w ramach regionalnych serii wydawniczych COBORU dostępne są na stronach internetowych poszczególnych SDOO. Ich adresy można znaleźć pod poniższym linkiem:

<https://coboru.gov.pl/pl/struktura%20organizacyjna/oddzialy>

Wszelkie informacje o realizacji „Inicjatywy białkowej COBORU”, w tym podstawowe informacje o programie, planowane wydarzenia oraz informację o ich realizacji, a także wykaz i link do publikacji COBORU zawierających wyniki doświadczeń odmianowych z grupą roślin białkowych można znaleźć na stronie internetowej COBORU pod linkiem:

<https://coboru.gov.pl/pl/ib/ib>

Ikonka do tego podrozdziału wygląda następująco:

Aplikacja mobilna na smartfony „LOZ rzepak i soja” umożliwiająca wszechstronne porównanie wybranych odmian soi i rzepaku lub uzyskanie charakterystyki najważniejszych cech rolniczo-użytkowych wybranej odmiany. Aplikacja jest bezpłatna i dostępna w App Store oraz Google Play

KONFERENCJE I SZKOLENIA

Imprezy organizowane przez Centralę COBORU i/lub SDOO, dostarczają użytkownikom informacji o odmianach, a także najważniejszych elementach agrotechniki roślin białkowych oraz innych aspektach dotyczących tej grupy roślin.

DNI POLA I DNI SOI

Imprezy organizowane przez SDOO, mają na celu zapoznanie użytkowników odmian z aktualnym postępem hodowlanym oraz sprzyjają wymianie poglądów dotyczących zagadnień związanych z uprawą m.in. tej grupy roślin. W trakcie tych imprez rolnicy mają też możliwość obejrzenia poszczególnych odmian w polu w doświadczeniach ścisłych.

Podsumowanie

- Realizacja zadań w ramach Inicjatywy białkowej COBORU pozwala na powszechną rekomendację najlepszych odmian tej grupy roślin do uprawy w poszczególnych województwach i stałą weryfikację optymalnych rejonów kraju do uprawy roślin białkowych.
- Im bardziej różnią się odmiany danego gatunku pod względem potencjału plonowania w poszczególnych rejonach kraju, tym większego znaczenia nabiera powszechna rekomendacja odmian.
- Powszechna rekomendacja odmian do uprawy i stała dostępność informacji o przydatności rejonów kraju do uprawy nowych odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi będą decydować o poziomie uzyskiwanych plonów i opłacalności uprawy tej grupy roślin.
- Istnieje potrzeba stałej współpracy z wojewódzkimi ośrodkami doradztwa rolniczego oraz innymi instytucjami i organizacjami rolniczymi w zakresie popularyzacji uprawy i wykorzystania krajowych roślin białkowych, a zwłaszcza soi, w przemyśle paszowym.

COBORU

Centralny Ośrodek Badania
Odmian Roślin Uprawnych

Słupia Wielka 34

PL 63-022 SŁUPIA WIELKA

tel.: (+48) 61 285 23 41

email: sekretariat@coboru.gov.pl

 COBORU

2025

 **Inicjatywa
Białkowa
COBORU**

 **Porejestrowe
Doświadczalnictwo
Odmianowe**

COBORU 28/2025 n. 3000

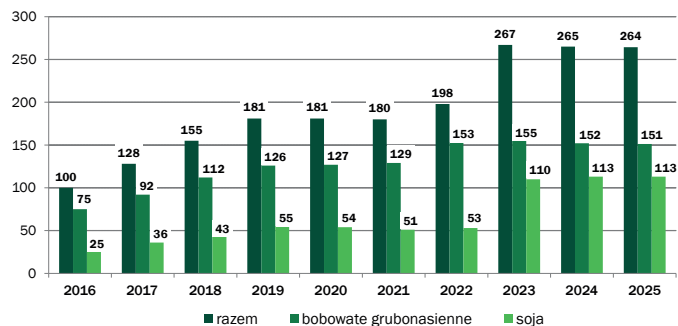
Informacje ogólne

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) w Słupi Wielkiej, mając na względzie potrzebę zwiększenia powierzchni uprawy roślin bobowatych grubonasiennych i soi dla poprawy bilansu białkowego w kraju, w 2017 roku wprowadził innowacyjne rozwiązania metodyczne i rozszerzył zakres doświadczalnictwa odmianowego w tej grupie roślin, co zostało nazwane **Inicjatywą białkową COBORU**.

Wprowadzone innowacje doświadczałne dotyczą tradycyjnych, rodzimych roślin bobowatych grubonasiennych (strączkowych): bobiku, grochu siewnego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz zaliczanej do roślin oleistych soi, która w naszym kraju jest nadal mało znanym gatunkiem uprawnym o dużym potencjale produkcyjnym. Dodatkowo w ostatnich latach prowadzi się również okresowo doświadczenia z łubinami białym i wyką. Umownie tę grupę roślin przyjęto określać mianem roślin białkowych. Poszerzone badania odmianowe objęły zarówno doświadczenia rejestrowe, jak i porejestrowe.

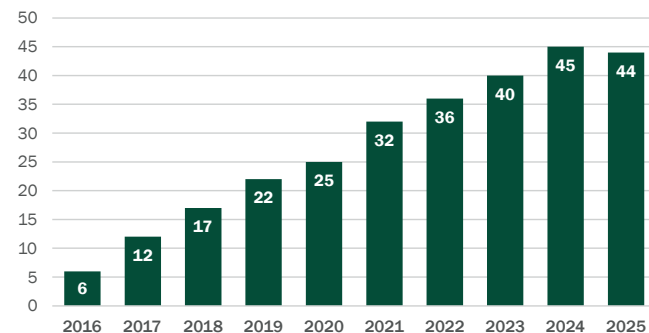
Głównym celem prowadzonych działań jest takie rozmieszczenie doświadczeń, aby możliwe było określenie rejonów kraju najbardziej odpowiednich do uprawy tych gatunków i jednocześnie wskazanie najlepszych odmian do uprawy w poszczególnych rejonach. W tym celu znacznie zwiększono liczbę realizowanych doświadczeń odmianowych (rys. 1) oraz częściowo zmieniono ich lokalizację aby zapewnić reprezentatywność doświadczeń dla większości rejonów kraju. Od 2024 r. prowadzi się ponad 260 doświadczeń porejestrowych (w ramach Porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego), w tym ponad 110 z odmianami soi. Liczba doświadczeń z soją w ostatnich latach znacznie wzrosła, gdyż w tym gatunku ze względu na coraz większą liczbę odmian badanych i ich duże zróżnicowanie pod względem długości okresu wegetacji odrębnie bada się odmiany wczesne, średniowczesne i późne.

Rys. 1. Liczba doświadczeń z bobowatymi grubonasiennymi i soją w latach 2016-2025

Corocznie, w ramach programu PDO bada się około 100 odmian roślin białkowych, w tym około 40 odmian soi. W tym ostatnim gatunku chociaż liczba odmian w Krajowym rejestrze (KR) zwiększa się dynamicznie (rys. 2), dużą część odmian badanych stanowią odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych, nie zarejestrowane w Polsce, które jednak wcześniej przeszły wstępny etap tzw. badań rozpoznawczych potwierdzając swą przydatność do uprawy w naszych warunkach glebowo-klimatycznych.

Rys. 2. Liczba odmian soi w Krajowym rejestrze w latach 2016-2025

Prowadzony obecnie zakres badań roślin białkowych pozwala na powszechną rekomendację odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi. Na 2025 rok Listy odmian zalecanych (LOZ) do uprawy w poszczególnych województwach utworzone zostały w następującej liczbie województw: 16 – dla soi i grochu siewnego, 15 – dla łubinu wąskolistnego i żółtego, 14 – dla bobiku oraz 2 – dla łubinu białego. Listy odmian zalecanych pozwalają optymalizować wybór odmian, co w znacznym stopniu powinno ograniczyć ryzyko uprawy roślin białkowych w Polsce.

Ważnym uzupełnieniem doświadczeń odmianowych i rekomendacyjnych są badania agrotechniczne, realizowane z inicjatywy stacji doświadczalnych oceny odmian. Dotyczą one głównie terminów i gęstości siewu soi.

Upowszechnianie wyników

W ramach Inicjatywy białkowej COBORU duży nacisk kładzie się na sukcesywne i szerokie upowszechnianie wyników badań oraz ustaleń dotyczących rekomendacji odmian. Upowszechnianie odbywa się wielokierunkowo, przyjmując różne formy:

WYDAWNICTWA

Ogólnokrajowe serie wydawnicze COBORU:

- *Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych*
- *Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych*
- *Listy opisowe odmian*
- *Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw*
- *Foldery i ulotki*

Publikacje ogólnokrajowe, wydawane przez Centralę COBORU, zawierają wyniki wszystkich doświadczeń w kraju, odrębnie dla sześciu rejonów przyjętych w ocenie odmian roślin rolniczych (dla soi trzech połączonych rejonów: północnego, centralnego i południowego)

Regionalne serie wydawnicze COBORU:

- *Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych*
- *Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych*
- *Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa*

Publikacje regionalne, wydawane przez poszczególne stacje doświadczałne oceny odmian (SDOO), zawierają wyniki doświadczeń przeprowadzonych w danym województwie, a także wybranych doświadczeń z województw sąsiednich. Z kolei zalecenia rekomendacyjne odnoszą się tylko do konkretnego województwa i są ustalane przez Wojewódzkie Zespoły PDO.